

BAG AWD

Beheeradviesgroep Amsterdamse Waterleidingduinen

Datum

28 januari 2019

Contact: 2

BAG.secretariaat@waternet.nl

bijeenkomst 7 december 2018

12:30 - 16.30u. Start in Bezoekerscentrum, daarna terreinbezoek.

verslag

Aanwezig: 1 (vz), 2 (secr.), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 (verslag).

Afgemeld: 18 en 19, 20. 9 vertrekt vóór het veldbezoek.

Agenda:

1. Mededelingen
2. Verslag vorige bijeenkomst
3. Terugblik en werkwijze komend jaar
4. Veldbezoek: stuifkuilen en adelaarsvaren De Zilk
5. Afsluiting in bezoekerscentrum

Start in bezoekerscentrum De Oranjekom

Vooraf

1 heet een ieder welkom bij deze 4^e BAG-bijeenkomst. 2: teamleider Beleid en Advies bij Bron- en Natuurbeheer, is vanaf nu vaste secretaris voor de BAG. 17 - managementassistente bij afdeling Bron- en Natuurbeheer - zorgt voor het verslag.

De agenda wordt vastgesteld. Het veldbezoek brengt ons naar de recent gecreëerde stuifkuilen en naar de adelaarsvaren bij De Zilk.

In verband met het bezoek aan het adelaarsvareng gebied informeert 13 over het resultaat van de houtsnijptellingen. Hij toont een kaarten en geeft toelichting (zie bijlage).

11 vraagt of er ook geteld is in stukken bos zonder adelaarsvaren, ter vergelijking. In het vareng gebied vliegen ze rond, het is niet te zeggen in welk bos ze zitten. Ze duiken wel in de adelaarsvaren die voor het bos staan. 9 benadrukt dat adelaarsvaren in open veld bijzonder is, dat komt alleen hier in de AWD in Nederland voor.

1. Mededelingen

a) Werkzaamheden komende periode

Herstel vlonderpad naar bezoekerscentrum. 2 meldt dat de funderingspalen verrot zijn. Vervanging wordt binnenkort uitgevoerd. 8 merkt op dat dit al vlonderpad versie 2 is, en dan nu al kapot? 2: een deel van de palen is vergaan. 16: vorige keer zijn alleen de planken bovenop vervangen.

Ingang Zandvoortselaan. 2.: er is een plan voor de herinrichting in ontwikkeling, samen met de ondernemer van het pannenkoekenrestaurant. Ter voorbereiding wordt de voormalige boswachterswoning binnenkort gesloopt. Twee behoeftes komen bij elkaar: de moderniseringsambities van de ondernemer en de wens van Waternet om de ingang een kwaliteitsimpuls te geven. 14: het hek dat destijds is gebouwd om de damherten binnen het gebied te houden doet meer denken aan een gevangenis dan aan bij de ontvangst van een natuurgebied. De entree krijgt dezelfde stijl als de ingangen bij Pannenland en De Zilk.

Werkzaamheden Betonsloot

8: ivm het werk is de blauwe wandelroute vervangen door de oranje, die loopt over het houten bruggetje ten noorden van de Oranjekom. Het bruggetje is nu al twee maanden afgesloten, hoezo? 16: een bouwkundig bureau constateerde dat het bruggetje onveilig was, er was een steunpunt onveilig.

Er wordt een plan gemaakt om de brug tijdelijk weer open te krijgen en daarna te werken aan een nieuwe brug of herstel van huidige brug. Na snelle kostenraming bleek dat het herstel van de huidige brug bijna net zoveel kost als het plaatsen van een nieuwe brug. 2.: het was een hergebruikte, oude brug die ooit over het Van Limburg Stirumkanaal lag.

5: tegenwoordig wordt zacht hout verduurzaamd door veel bedrijven, is wellicht een idee? 2: wij hebben met Plato Hout contact hierover, er wordt onderzocht wat de beste oplossing is. 8 spreekt zijn verbazing uit dat er wordt geïnvesteerd in een kostbaar pad wat niet voor ieder toegankelijk is. 2: het pad ligt er en wordt als aantrekkelijk ervaren door veel bezoekers. Het is de bedoeling dat het ook voor rolstoelers geschikt wordt gemaakt.

16 vertelt over komende werkzaamheden langs het Barnaartkanaal en het Rechte Schusterkanaal. Er worden esdoorns geveld om ter plaatse het open duin te herstellen en/of de duindoornstruwelen niet verder te laten overgroeien. Uitvoering januari/februari. De geveldde esdoorns worden grotendeels afgevoerd, plaatselijk blijven ze liggen of worden ze geringd.

5: ziet de provincie de esdoorn nog als exoot? Wat is nu de nieuwe lijn, is het goedgekeurd door provincie? 15: Wij zijn met medewerkers van de provincie ter plekke geweest en hebben geconstateerd dat middenduin en open duin het voorgestelde beheer nodig hebben. Door PAS-monitoring worden de ontwikkelingen per gebied in de gaten gehouden. 8 vraagt of dit ook niet iets is voor de BAG. Hij kan zich niet herinneren dat dit project bij vorige bijeenkomsten aan de orde is geweest.

16: tijdens het vorige BAG-veldbezoek zijn we er langs gereden en is het kort benoemd bij het Huis van 't Wester. 5: Van 15 heb ik alle plannen gekregen van dit jaar, zit deze er bij? 15 verwijst naar het WOB-verzoek, wat aan plannen aanwezig was, is opgestuurd.

8 is teleurgesteld om opnieuw verrast te worden met de esdoorns die geveld gaan worden.

1: dat is begrijpelijk en terecht. De communicatie over de werkzaamheden moet gestroomlijnd worden, dat voelt Waternet ook. Ik ben blij dat 2 is aangesteld als BAG-secretaris en daarmee een vast

aanspreekpunt zal zijn. De intentie is om alle zaken die impact hebben voor het beheer, tijdig te communiceren met BAG.

8: is wel blij met dat voornemen, maar we krijgen dat elke keer weer te horen. 4 ziet wel verbetering. Hij stelt voor om bij het verslag volgende keer een korte samenvatting voegen van het werkprogramma, met een linkje/verwijzing naar waar meer informatie te vinden is en dit geregeld bijstellen (levend document).

8: ter illustratie wat wel goed gegaan is, ik heb de tekeningen van Oosterveld, heel fijn! 1: gelukkig gaan er dingen ook goed.

9: het doel van ingrepen is soms onduidelijk. Bijvoorbeeld de struwelen langs de kanalen, het is helemaal nieuw dat er iets aan gedaan moet worden. Heeft het iets te maken met leidingtracés?

16: Voor de het project van het vervangen van de kabels zijn inderdaad op een aantal plekken bomen en struweel verwijderd om de kabel te kunnen verwijderen m.n. Rechte en Kromme Schuster, Nieuwkanaal, Sprenkel en van der Vliet. Dit staat los van de PAS werkzaamheden.

11 stelt het op prijs stelt de informatie van te voren te krijgen, met GPS gegevens, om zelf vooraf te kunnen bekijken.

1. Over het verslag bijeenkomst van 3 augustus

verslag blz. 1

8 heeft niet ingestemd met Bosvisie en ziet dat niet terug in het verslag. 4 wijst erop dat in het verslag staat dat een ruime meerderheid heeft ingestemd en herhaalt dat hij zich niet te druk maakt over de Bosvisie, hij wil straks de werkplannen beoordelen.

1: het gaat in de BAG om uitwisseling van kennis, informatie en ideeën. Er worden geen besluiten genomen. Vooral opmerkingen die relevant zijn voor het beheer komen in het verslag. Het verslag vermeldt dat het merendeel van het gezelschap zich achter deze visie stelt, met de opmerking dat een en ander valt of staat met de uitwerking in de werkplannen.

3 informeert naar het bezoek van 8 en 16 aan Noordoosterkanaal. 8 is tevreden met het resultaat. Zijn inzet, het mooie bosje bij de betonbrug, mag blijven en ook nog een paar karakteristieke populieren langs het Noordooster. De boom waar we met z'n allen naar hebben gekeken blijft ook gespaard. Hij wil er zijn naam opspijkeren, maar dat mag dan weer niet van 16. 5 vindt het niet reëel dat er 1500 bomen weg moeten.

8 vindt het jammer dat er tientallen bomen die met gps en foto's zijn aangegeven niet konden blijven, wel positief dat er een aantal blijven, het is een druppel op gloeiende plaat, het is meer dan niks. 5: eigenlijk kan dat niet, privé voorkeuren, is een gevaarlijke ontwikkeling. 11 vindt het bizar hoe het verlopen is, vindt dat de BAG zich niet met individuele bomen bezig moet houden.

15: we hebben met 9 nog nadere veldbezoeken gedaan in het Oosterveld, niet alles kan in een BAG-middag bekeken worden. Er zijn met enkele mensen nog twee 'na-excursies' geweest waarbij specifieke punten bediscussieerd zijn.

1: het idee van de 'bomenwissel' had iets aardigs, maar zoals het nu heeft uitgepakt is het raar. 16 bood 8 aan om een stuk of tien specifieke bomen waar 8 uit landschappelijk oogpunt aan gehecht is, te sparen, op voorwaarde dat er op een andere plek een zelfde aantal bomen geveld zou worden. Dat laatste is tot verrassing van 1 echter niet gebeurd, waarmee er netto dus minder esdoorns zijn teruggedrongen. Dit is geen consistent verhaal.

11 merkt op dat het vraagstuk over welke bomen te verwijderen niets van doen heeft met de BAG. 4: wij hebben een plan gemaakt waar een zekere marge in zit, een marge om draagvlak te krijgen, en dan kap je iets minder bomen. Eerst moesten de bomen verwijderd voor de PAS, toen waren het de Canadese populieren die daar niet thuis hoorden, kennelijk heb je meer soorten populieren. Ik vraag me af wat is nu de echte motivatie om al die bomen weg te halen, iedere keer hoor ik iets anders.

14: die motivatie kan inderdaad per plek anders zijn, we hebben voorbeelden besproken bij het Noordoosterkanaal. 16: als we minder esdoorns die als zaadbron fungeren wegnemen betekent dat,

dat frequenter moeten terugkomen om alle jonge esdoorns weg te nemen. Die consequentie is terplekke uitvoerig besproken.

verslag blz. 2

4 is benieuwd naar het verdere traject van de Bosvisie .14: de bosbeheervisie wordt definitief na bespreking in de raadscommissie. Eerst wordt de visie voorgelegd aan de wethouder en wordt bepaald wanneer agendering in de raadscommissie plaats kan vinden.

verslag blz. 3

16: over het 'Stobbenveldje', het plaggen is uitgevoerd, we komen er straks langs tijdens het veldbezoek.

9: de stobben hebben een belangrijke ecologische functie, deels ondergronds verborgen. Het zou goed zijn er meer van dat soort laten staan, en dan wat hoger afzagen. 16: dat doen we al, inderdaad omwille van de ecologische waarde, maar soms is de afweging een meer esthetische. 2 bepleit goed te kijken naar de balans tussen natuurwaarde en landschappelijke waarde.

5: is dat nou geen visie? 14: in de Bosvisie is nadrukkelijk de waarde van dood hout beschreven. 9: er mooier uitzien, is geen natuurkwalificatie, is een belevingsding.

12: soms ga je stobben verwijderen i.v.m. verschrallen. In een ander geval laat je juist staan omdat het zijn waarde heeft.

1 stelt vast dat het verslag van de vorige bijeenkomst met de gemaakte opmerkingen is goedgekeurd.

2. Terugblik en werkwijze komend jaar

Er komt een jaaroverzicht van de BAG-bijeenkomsten van 2018: wie waren de leden, welke onderwerpen kwamen aan de orde e.d. Dat overzicht gaat naar de BAG-leden en wordt aangeboden aan de Raadscommissie.

In de Bosvisie zijn in het hoofdstuk *Participatie* de achtergrond, samenstelling en werkwijze van de BAG beschreven. Daarin staat ook dat het de wens van Waternet is de BAG de komende jaren voort te zetten en naast de uitvoering van de Bosvisie in de Werkplannen ook andere beheervraagstukken te bespreken. 2 is als secretaris benoemd en zorgt voor de communicatie tussen Waternet en de BAG-leden. Er is een nieuw mailadres: BAG.secretariaat@waternet.nl

14: de eerste bijeenkomst van 2019 bespreken we een voorlopig jaarprogramma, welke werken staan er in de planning, waar willen we het met de BAG over hebben, enz.

9: het zou goed zijn om ook gedachten en ideeën rond natuurbeheer met elkaar te bespreken zonder dat er een duidelijk uitvoeringsvoornemen is. 1: goed voorstel.

13 begint langzaam het vermoeden te krijgen dat PAS de eerdere werkplannen doorkruist. Hij maakt zich zorgen over het verdwijnen van de populieren rond het Oosterkanaal, een vogelrijk gebied. We zijn er niet over ingelicht en we hebben het niet besproken.

Welke PAS-ingrepen zijn de komende maanden te verwachten? 16: zaagwerkzaamheden langs Barnaartkanaal en het Rechte Schuster kanaal. 15: er komt een jaarplan waarin alle projecten benoemd worden. Het is echter niet mogelijk om in de BAG-bijeenkomsten alle werkzaamheden die in AWD gebeuren tot in detail te bespreken. 14: in maart komen de contouren van plannen of conceptplannen in de BAG, nog geen compleet uitgewerkt plannen.

9: gedachten alleen die tot een plan gaan leiden en niet achteraf, als mosterd na de maaltijd.

5 vraagt of het plan om de bomen bij Barnaart en Schuster te kappen door gaat. 4: de uitspraak van Europese Hof zegt, dat je met de voorgenomen maatregelen door mag gaan.

5: is de maatregel in het kader van PAS, of steunt het op een ander idee? 16: het gaat om de verbetering van de kwaliteit van het habitat, dus de kwaliteit van het duingrasland type 'Grijs Duin'. Bovendien wordt er gekeken naar het effect op het landschap. 14: vorige keer is dit tijdens veldbezoek uitstekend uitgelegd, door 16 en onze gast 21 van provincie.

10: hoe zit het met eerste werkplan Bosbeheer? 1: staat in de koelkast tot we een definitief bekrachtigde Bosvisie hebben. Deze winter worden geen boswerkzaamheden uitgevoerd.

Naar buiten

3. Veldbezoek: stuifkuilen Oosterveld en adelaarsvaren De Zilk

16 geeft toelichting bij de stuifkuilen en het 'Stobbenveldje'. De BAG-leden zijn tevreden over het resultaat. Het ziet er goed uit, de bodem is kennelijk goed ontzien d.m.v. bij de werkzaamheden. Ter plekke wordt er op gewezen dat er heel veel stobben zijn blijven staan.

Bij een veld met adelaarsvaren licht 15 de problematiek en de voorgenomen aanpak toe aan de hand van een paar afbeeldingen. Door de koude, natte zeewind is de presentatie niet voor alle BAG-leden optimaal te volgen. De kaartjes die 15 in het veld heeft gebruikt worden samen met dit verslag verstuurd.

Terug naar het bezoekerscentrum

4. Afsluiting in bezoekerscentrum

1 dankt 15 voor de toelichting over de adelaarsvaren met de - van hem gebruikelijke - stevige onderbouwing. Maar, er zitten aan deze beheerproblematiek verschillende kanten op verschillend niveau (beleidsmatig en qua uitvoering) en daarmee zijn er ook veel keuzes te maken. Het lijkt alleszins raadzaam de adelaarsvarens komend voorjaar opnieuw in de BAG te agenderen. Waternet verstuurt vooraf en tijdig de onderzoeksbevindingen en mogelijke varianten van aanpak, zodat daarover van gedachten gewisseld kan worden.

15: dan zijn we een jaar verder, we moeten niet in het broedseizoen werken en in het tijdstip dat hagedissen actief zijn. Voor de start van het werk is het dan te laat.

14: een deel van de vragen rond de adelaarsvarens hebben we vandaag gedeeld. Het beheersvraagstuk de daarbij voorgestelde aanpak komt niet uit de lucht vallen, daarvoor hebben wij deskundige beheerders en ecologen rondlopen. Zij signaleren een ontwikkeling die wringt met de prioritaire beheersopgave, namelijk veiligstellen en dus beheren van duingrasland. De ontwikkeling van de varens staat dat in de weg.

4 vraagt zich af wat wijs is: de status quo van 2001 of van 2018 handhaven?

14: dat zijn keuzes. We gaan afwegen wat een goede keuze is onder andere met de informatie die we over de houtsnippen hebben gekregen en met de ervaringen die we al met de pilot hebben opgedaan. Slotsom: wordt vervolgd!

14 dankt iedereen voor de komst, dit is de laatste bijeenkomst van het 1^e BAG-jaar, een soort proefjaar. We gaan een nieuw jaar in en hij voorziet een blijvende rol voor de BAG. De leden moeten natuurlijk makkelijk het terrein in kunnen en krijgen daarom een jaarkaart.

Zie voor werkzaamheden: <https://awd.waternet.nl/beheer/projecten/>

Bijlagen

---

bijlage A

Opmerking ivm houtsnippen en adelaarsvarens (13)

Vanaf 1986 telt de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk ieder jaar in de zuidelijke AWD. In 2015 is een eerste vlakdekkende houtsnippentelling gedaan, daarbij zijn veel mensen nodig omdat de waarnemingen gelijktijdig uitgevoerd moeten worden waarbij in de schemer wordt gekeken naar baltsende houtsnippen. Na de eerste telling is het inventarisatiegebied verkleind omdat alleen in het zuidoostelijke deel van de AWD waarnemingen werden gedaan (Ruigenhoek en Paardenkerkhof). Op een tweede avond in juni zijn tijdens de simultaantelling op deze manier 6 à 7 baltsende mannetjes geteld.

De telling is in 2016 herhaald, met toen nog meer waarnemingen op één avond. De waarnemingen van 2016 en 2017 moeten nog uitgewerkt worden om een definitief antwoord te geven op het aantal uitsluitende waarnemingen. Alle waarnemingen concentreren zich echter rond de varenvelden, wat de indruk wekt dat de varens essentieel zijn voor de houtsnip als broedvogel. Hou dus bij werkzaamheden rekening met de houtsnip. *(kaarten en tabel met waarnemingen, alsmede een artikel over de simultaantelling heeft 13 voor een ieder beschikbaar)*

---

bijlage B

Presentatie van 15 ivm terugdringen adelaarsvarens:
zie PowerPoint afbeeldingen.